

Mason & Hamlin

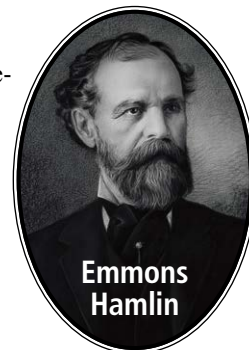
‘Finest piano
in the world’

Voor het eerst in twintig jaar is het Amerikaanse pianomerk Mason & Hamlin weer in Nederland vertegenwoordigd. Vanuit een kleine winkel op steenworp afstand van het Rijksmuseum bouwt dealer Bart Boogaard in Nederland aan de bekendheid van dit 160 jaar oude merk. Mason & Hamlin is niet bescheiden in zijn reclame-uitingen en afficheert zich als ‘world’s finest piano’, een claim die nieuwsgierig maakt. Pianist bekeek de instrumenten in Amsterdam en sprak met de dealer over alles wat deze piano’s van de concurrentie onderscheidt.

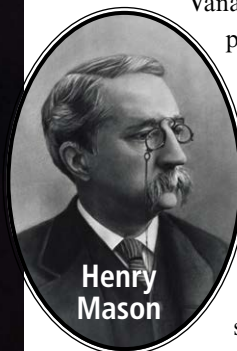
Bij binnenkomst in de Amsterdamse winkel van Bart Boogaard in de Tweede Weteringdwarsstraat kan je de drie Mason & Hamlin-vleugels niet missen. Het uiterlijk is op het eerste gezicht niet opvallend anders dan een gemiddelde Steinway of een Bösendorfer. In gesprek met Boogaard blijkt echter al snel dat er onder de motorkap wel degelijk belangrijke verschillen zijn.

Historie

De Mason & Hamlin Company werd in 1854 opgericht in het Amerikaanse Boston, Massachusetts door Henry Mason en Emmons Hamlin. Mason kwam uit een muzikaal geslacht, Hamlin was een uitvinder. Aanvankelijk maakte het bedrijf alleen orgels in kleine aantallen, met veel aandacht voor details. Dit bleek een succesvolle strategie gezien de grote vraag die er naar deze instrumenten was.

Emmons Hamlin

Henry Mason

Vanaf 1881 begon Mason & Hamlin ook piano's en vleugels te maken. Net als de orgeltak koos men ook hier voor kwaliteit. Belangrijk in de ontwikkeling van Mason & Hamlin was ontwerper Richard W. Gertz. Rond de eeuwwisseling zorgde hij voor verschillende innovaties, waaronder de gepatenteerde Tension Resonator, een metalen spinachtige constructie onder de zangbodem, die nog steeds wordt toegepast in de huidige modellen.

Tot de jaren dertig van de twintigste eeuw bloeide het bedrijf, een periode die wel de gouden eeuw van de piano werd genoemd. Pianisten en componisten als Sergej Rachmaninov en Maurice Ravel waren destijds zeer te spreken over de instrumenten van Mason & Hamlin. Na de Tweede Wereldoorlog raakte het bedrijf echter verschillende keren in nieuwe handen en in 1996 ging het zelfs failliet. Na dat faillissement werden de broers Gary en Kirk Burgett eigenaar van het merk. Deze broers waren ook al eigenaar van het bedrijf Pianodisc, dat silent-pianosystemen fabriceert. Onder de Burgetts ging Mason & Hamlin weer produceren in een fabriek in Haverhill, Massachusetts. Naar eigen zeggen worden daar nu weer per jaar enkele honderden vleugels en piano's gemaakt volgens de oorspronkelijke ontwerpen.

Ontdekking

Bart Boogaard vertelt vol enthousiasme over zijn ontdekking van dit in Europa vrij onbekende merk. “Ik had oorspronkelijk piano's en vleugels van Sauter in mijn winkel, ik was gespecialiseerd in de designlijn van dat merk. De afgelopen jaren ben ik steeds meer tot de ontdekking gekomen dat ik er toch een product naast wilde zetten, want Sauter alleen vond ik niet voldoende. Klanten willen graag vergelijken. Ik had ooit een oude Mason & Hamlin ingeruild en dat vond ik een heel mooi instrument. Natuurlijk was dat instrument versle-

FOTOGRAFIE: BURGETT INC.

ACHTERGROND

ten en moest het volledig gerestaureerd worden, maar je hoorde nog wel dat er een ongelooflijke klank in zat. Daar raakte ik door geïntrigeerd. Zo is het gekomen dat ik nu zowel Sauter als Mason & Hamlin vertegenwoordig. Sauter staat op dit moment wel op een laag pitje, want Mason & Hamlin neemt een enorme vlucht.”

Mason & Hamlin is in Europa eigenlijk vrij onbekend.

“Dat klopt, maar Europa is erg gericht op wat er uit Europa komt. Het Amerikaanse Mason & Hamlin is nu weer helemaal op de oude leest geschoeid. De vleugels worden gebouwd zoals honderd jaar geleden, met enkele heel belangrijke innovaties.”

De mechanieken in de Mason & Hamlin-vleugels worden geproduceerd door Wessell, Nickel and Gross, een bedrijf dat ook in handen is van de broers Burgett. Naast de mechanieken voor Mason & Hamlin levert het bedrijf ook upgrade-sets van mechanieken uit bestaande instrumenten waarvan het mechaniek aan revisie toe is.

Het mechaniek is toch van kunststof?

“Ja, er zijn veel merken die daarmee experimenteren. Het grootste verschil is dat dit mechaniek in Mason & Hamlin helemaal opnieuw is ontworpen volgens de principes van Precision Touch Design. Kawai heeft bijvoorbeeld alleen de houten onderdelen van de bestaande mechanieken nagebouwd. Met Precision Touch Design, eigenlijk een manier om een mechaniek helemaal door te meten, kom je achter fouten in bestaande mechanieken, tot Steinway aan toe. Het interessante van Mason & Hamlin is dat ze een nieuwe

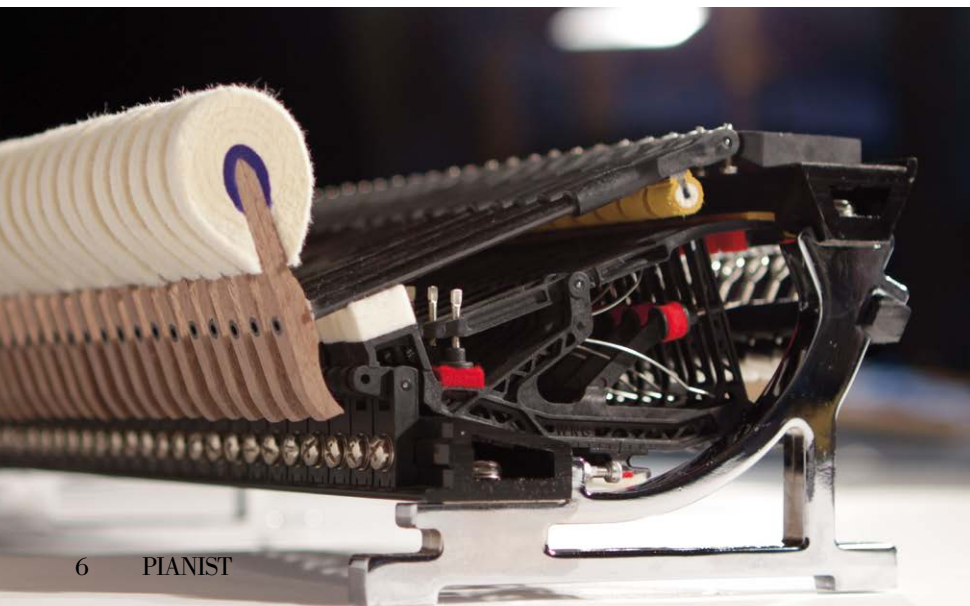

Het Crown Retention System zorgt ervoor dat de zangbodemdruk in de piano veel beter wordt bewaard.

onderhamer (het mechaniekonderdeel dat de pianotoets verbindt met de hamerkop die de snaar aanslaat, red.) én een nieuwe bovenhamer (de steel en de hamer, red.) hebben ontworpen. Ook de piloot, de vanger en de balansstift zijn nieuwe ontwerpen. De details zeggen veel over dit mechaniek. Alle metalen onderdelen zijn van roestvrij staal gemaakt, dus je hebt geen vastlopende mechaniekonderdelen meer. Daardoor heb je dus ook geen last meer van vocht, je hebt geen vochtinvloeden meer. De asjes waren vroeger van heel fijn metaal. Die draaien in vilt. Vilt slijt met gebruik en de metalen asjes oxideren. Deze asjes zitten in een soort rubberen legering. Ik zeg trouwens vroeger, maar eigenlijk geldt het nog voor vrijwel alle mechanieken die nu in piano's gebruikt worden.”

Verloopt dit mechaniek ook minder snel? Heb je minder regulatie nodig?

“Ja, veel minder snel. De meeste regulatie heb je nodig omdat het hout in traditionele mechanieken krimpt en zwelt. Die factor is bij dit mechaniek weg. Met testen is nu bewezen dat dit mechaniek drie keer langer meegaat dan een gewoon standaardmechaniek. Ook de piloot en de balansstiften in het mechaniek zijn van een ander materiaal gemaakt, zodat het geen onderhoud meer nodig heeft. Dat zijn toch heel belangrijke stappen die gezet worden op dit moment. Er zijn nog meer wijzigingen. Zo is het leer vervangen door kunstleer. Dat is veel harder en steviger, waardoor het veel minder slijtage heeft dan gewoon leer. Wat ook opvalt aan de vleugel is dat het mechaniek een stuk stiller is. Een enorm voordeel! Deze vleugels zijn fluisterstil, qua bijgeluiden dan.”

Kun je wat meer vertellen over het Crown Retention System?

“Dat systeem is heel bijzonder. Het is een vinding van Mason & Hamlin en zit op alle vleugels van dit merk. Het is een soort spin van metaal die één keer wordt gesteld in de fabriek en daarna niet meer. De spin is verankerd in de kast van de vleugel, die bij Mason & Hamlin een stuk dikker is dan bij veel andere merken. De Tension Resonator zorgt ervoor dat er geen beweging mogelijk is in de houten kastconstructie. Zo blijft de zangbodemdruk veel beter bewaard. Bij oude instrumenten, ik heb er net een gestemd uit 1908, sta je echt versteld wat voor een klank eruit komt. En als je de zangbodem nameet, blijkt dat-ie nog veel druk heeft, veel meer dan bij andere instrumenten uit die tijd.”

Hoeveel modellen zijn er van dit merk en welke is het meest geslaagd?

“Er zijn vijf modellen. De kleinste is 163,5 centimeter lang. Dan komen de 174 en de 194. Dan een model van 212 en de concertvleugel van 285. Ik heb nog geen favoriet kunnen ontdekken. De AA van 191, vergelijkbaar met het model A van Steinway, vond ik echt helemaal fantastisch. Maar ik heb nu net de gewone A binnengekregen en die vind ik ook echt heel mooi. Over de kleinste, de B, zei een klant in de winkel dat ze nog nooit zo'n mooie kleine vleugel had gezien. De concertvleugel heb ik ook, maar die staat voor promotiedoeleinden bij verschillende concerten. Op dit moment staat de vleugel in Doesburg in het Lalique Museum. De mensen van het museum waren gek van Bösendorfer, maar ze zijn inmiddels helemaal om en overwogen zelfs om de concertvleugel van Mason & Hamlin aan te schaffen. Zij hebben laatst ook weer op een Bösendorfer gespeeld ter vergelijking, maar ze zijn toch weer bij Mason & Hamlin uitgekomen.”

Waar zit Mason & Hamlin qua prijsstelling?

“Ik heb het vergeleken met Steinway en daar zit het twintig procent onder.”

De claim is dat ze een van de mooiste instrumenten ter wereld maken.

“Ja, *world's finest instruments* zeggen ze zelf.”

Dat is nogal een claim. Zeker als je bedenkt dat ze nog zo onbekend zijn.

“Er is wel veel bekendheid voor het merk, maar niet in Europa. Als je ziet hoeveel mensen er nu al binnenkomen voor Mason & Hamlin, zonder dat ik er überhaupt reclame voor heb gemaakt. Alle aanloop komt van mensen die het elkaar vertellen! Zoals pianisten en pianotechnici die hier binnenkomen. Veel van mijn collega's zijn hier al over de vloer geweest.”

Op de site van Bart Boogaard staan enthousiaste aanbevelingen van een aantal pianisten. Onder hen de Kroatische pianist Dejan Lazic, bekend van zijn opnames voor Channel Classics. Hij prijst de verschillende

klankkleuren van het instrument, het duidelijke onderscheid tussen de registers, het warme, ronde geluid en het 'briljante' mechaniek. Of het daarmee een van de mooiste vleugels ter wereld is? In Bart Boogaards winkel kan iedereen daar zelf een oordeel over vellen.

FRANS BERNARD VAN RIEL

Meer informatie over
Mason & Hamlin in Nederland:
www.pianoservices.nl